ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ

της 14ης Σεπτεμβρίου 1999 *

Στην υπόθεση C-375/97,

που έχει ως αντικείμενο αίτηση του Tribunal de commerce de Tournai (Βέλγιο) προς το Δικαστήριο, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΚ (νυν άρθρου 234 ΕΚ), με την οποία ζητείται, στο πλαίσιο της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου μεταξύ

General Motors Corporation

και

Yplon SA,

η έκδοση προδικαστικής αποφάσεως ως προς ερμηνεία του άρθρου 5, παράγραφος 2, της πρώτης οδηγίας 89/104/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 21ης Δεκεμβρίου 1988, για την προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών περί σημάτων (ΕΕ 1989, L 40, σ. 1),

* Γλώσσα διαδικασίας: η γαλλική.

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ,

συγκείμενο από τους J.-P. Puissochet, πρόεδρο του τρίτου και του πέμπτου τμήματος, προεδρεύοντα, P. Jann, πρόεδρο τμήματος, J. C. Moitinho de Almeida, C. Gulmann (εισηγητή), J. L. Murray, D. A. O. Edward, H. Ragnemalm, M. Wathelet και R. Schintgen, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: F. G. Jacobs

γραμματέας: R. Grass

λαμβάνοντας υπόψη τις γραπτές παρατηρήσεις που κατέθεσαν:

— η General Motors Corporation, εκπροσωπούμενη από τους A. Braun και E. Cornu, δικηγόρους Βρυξελλών,

— η Yplon SA, εκπροσωπούμενη από τους E. Felten και D.-M. Philippe, δικηγόρους Βρυξελλών,

— η Βελγική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον Jan Devadder, γενικό σύμβουλο στη νομική υπηρεσία του Υπουργείου Εξωτερικών, Εξωτερικού Εμπορίου και Συνεργασίας με τις Αναπτυσσόμενες Χώρες,

— η Γαλλική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τις K. Rispal-Bellanger, υποδιευθύντρια της υπηρεσίας οικονομικού διεθνούς δικαίου και κοινοτικού δικαίου της διευθύνσεως νομικών υποθέσεων του Υπουργείου Εξωτερικών, και A. de Bourgoing, chargé de mission στην ίδια διεύθυνση,

— η Ολλανδική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον J. G. Lammers, νομικό σύμβουλο στο Υπουργείο Εξωτερικών,

— η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από τον B. J. Drijber, μέλος της Νομικής Υπηρεσίας,

έχοντας υπόψη την έκθεση ακροατηρίου,

αφού άκουσε τις παρατηρήσεις που ανέπτυξαν προφορικώς η General Motors Corporation, εκπροσωπούμενη από τους A. Braun και E. Cornu, η Yplon SA, εκπροσωπούμενη από τον D.-M. Philippe, η Ολλανδική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον M. A. Fierstra, νομικό σύμβουλο, η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου, εκπροσωπούμενη από τον M. Silverleaf, QC, και η Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από την K. Banks, μέλος της Νομικής Υπηρεσίας, κατά τη συνεδρίαση της 22ας Σεπτεμβρίου 1998,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 26ης Νοεμβρίου 1998,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Με απόφαση της 30ής Οκτωβρίου 1997, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 3 Νοεμβρίου 1997, το Tribunal de commerce de Tournai υπέβαλε, δυνάμει του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΚ (νυν άρθρου 234 ΕΚ), προδικαστικό ερώτημα ως προς την ερμηνεία του άρθρου 5, παράγραφος 2, της πρώτης οδηγίας 89/104/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 21ης Δεκεμβρίου 1988, για την προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών περί σημάτων (ΕΕ 1989, L 40, σ. 1, στο εξής: οδηγία).

2 Το ερώτημα αυτό ανέκυψε στο πλαίσιο διαφοράς μεταξύ της General Motors Corporation (στο εξής: General Motors), με έδρα το Detroit (Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής), και της Yplon SA (στο εξής: Yplon), με έδρα το Estaimpuis (Βέλγιο), σχετικά με τη χρησιμοποίηση του σήματος Chevy.

Το κοινοτικό δίκαιο

3 Το άρθρο 1 της οδηγίας, που φέρει τον τίτλο «Πεδίο εφαρμογής», ορίζει:

«Η παρούσα οδηγία εφαρμόζεται για τα σήματα προϊόντων ή υπηρεσιών που έχουν καταχωρισθεί ή δηλωθεί προς καταχώριση σε ένα κράτος μέλος ως ατομικά ή συλλογικά σήματα ή σήματα εγγύησης ή πιστοποίησης, ή έχουν καταχωρισθεί ή δηλωθεί προς καταχώριση στο Γραφείο Σημάτων της Μπενελούξ, ή αποτελούν αντικείμενο διεθνούς καταχώρισης η οποία ισχύει σ' ένα κράτος μέλος.»

4 Το άρθρο 5, παράγραφοι 1 και 2, της οδηγίας, που φέρει τον τίτλο «Δικαιώματα που παρέχει το σήμα», ορίζει:

«1. Το καταχωρισμένο σήμα παρέχει στον δικαιούχο αποκλειστικό δικαίωμα. Ο δικαιούχος δικαιούται να απαγορεύει σε κάθε τρίτο να χρησιμοποιεί στις συναλλαγές, χωρίς τη συγκατάθεσή του:

α) σημείο πανομοιότυπο με το σήμα για προϊόντα ή υπηρεσίες πανομοιότυπες με εκείνες για τις οποίες το σήμα έχει καταχωριστεί·

β) σημείο για το οποίο, λόγω της ταυτότητας ή της ομοιότητάς του με το σήμα και της ταυτότητας ή της ομοιότητας των προϊόντων ή των υπηρεσιών που καλύπτονται από το σήμα και το σημείο, υπάρχει κίνδυνος σύγχυσης του κοινού, συμπεριλαμβανομένου και του κινδύνου συσχέτισης του σημείου με το σήμα.

2. Ένα κράτος μέλος μπορεί επίσης να προβλέπει ότι ο δικαιούχος δικαιούται να απαγορεύει σε κάθε τρίτο να χρησιμοποιεί στις συναλλαγές, χωρίς τη συγκατάθεσή του, σημείο πανομοιότυπο ή παρόμοιο με το σήμα, για προϊόντα ή υπηρεσίες μη παρόμοιες με εκείνες για τις οποίες το σήμα έχει καταχωριστεί, εάν αυτό χαίρει φήμης μέσα στο κράτος μέλος και η χρησιμοποίηση του σημείου, χωρίς νόμιμη αιτία, θα επέφερε, αχρεωστήτως, όφελος από τον διακριτικό χαρακτήρα ή τη φήμη του σήματος ή θα ήταν βλαπτική για τον εν λόγω διακριτικό χαρακτήρα ή τη φήμη.»

Η νομοθεσία Benelux

5 Το άρθρο 13, Α, σημείο 1, στοιχείο c, του ενιαίου νόμου Benelux περί σημάτων (στο εξής: ενιαίος νόμος Benelux), με το οποίο έχει μεταφερθεί στη νομοθεσία Benelux το άρθρο 5, παράγραφος 2, της οδηγίας, ορίζει:

« Υπό την επιφύλαξη τυχόν εφαρμογής του κοινού δικαίου περί αστικής ευθύνης, το αποκλειστικό δικαίωμα επί του σήματος επιτρέπει στον κάτοχό του να απαγορεύει:

(...)

c) οποιαδήποτε, στις συναλλαγές και χωρίς νόμιμη αιτία, χρησιμοποίηση σήματος το οποίο χαίρει φήμης στο εσωτερικό του εδάφους της Benelux ή παρομοίου σημείου, όσον αφορά προϊόντα μη παρόμοια προς αυτά για τα οποία έχει καταχωριστεί το σήμα, όταν η χρησιμοποίηση του σημείου αυτού θα επέφερε, αχρεωστήτως, όφελος από τον διακριτικό χαρακτήρα ή τη φήμη του σήματος ή θα ήταν βλαπτική για τον εν λόγω διακριτικό χαρακτήρα ή τη φήμη·

(...).»

6 Η διάταξη αυτή, που άρχισε να ισχύει την 1η Ιανουαρίου 1996, αντικατέστησε, από της ημερομηνίας αυτής, το παλαιό άρθρο 13, Α, σημείο 2, του ενιαίου νόμου Benelux, σύμφωνα με το οποίο το αποκλειστικό δικαίωμα επί του σήματος επέτρεπε στον κάτοχό του να απαγορεύει «οποιαδήποτε, στις συναλλαγές και χωρίς νόμιμη αιτία, άλλη χρησιμοποίηση [εκτός αυτής που μνημονεύεται στο σημείο 1, δηλαδή χρησιμοποίηση για πανομοιότυπο ή παρόμοιο προϊόν] του σήματος ή παρομοίου σημείου, υπό συνθήκες δυνάμενες να βλάψουν τον δικαιούχο του σήματος».

Η διαφορά της κύριας δίκης

7 Η General Motors είναι ο δικαιούχος του σήματος Benelux Chevy, που κατατέθηκε στις 18 Οκτωβρίου 1971 στο Γραφείο Σημάτων Benelux για προϊόντα των κατηγοριών 4, 7, 11 και 12 και, ιδίως, αυτοκινήτα οχήματα. Με την καταχώριση αυτή αποκτήθηκαν τα δικαιώματα από μια πρώτη κατάθεση στο Βέλγιο, την 1η Σεπτεμβρίου 1961, και από μια πρώτη χρησιμοποίηση στις Κάτω Χώρες, το 1961, και στο Λουξεμβούργο, το 1962. Σήμερα, το σήμα Chevy χρησιμοποιείται ειδικότερα στο Βέλγιο για οχήματα τύπου «van».

8 Η Yplon είναι επίσης δικαιούχος του σήματος Benelux Chevy, που κατατέθηκε στο Γραφείο Σημάτων της Benelux στις 30 Μαρτίου 1988 για τα προϊόντα της κατηγορίας

3 και, στη συνέχεια, στις 10 Ιουλίου 1991 για τα προϊόντα των κατηγοριών 1, 3 και 5. Η Yplon χρησιμοποιεί τα σήματα αυτά για απορρυπαντικά και διάφορα προϊόντα καθαρισμού. Η Yplon είναι επίσης δικαιούχος του σήματος Chevy σε άλλες χώρες, από τις οποίες ορισμένες είναι κράτη μέλη.

9 Στις 28 Δεκεμβρίου 1995, η General Motors προσέφυγε στο Tribunal de commerce de Tournai ζητώντας να απαγορευθεί στην Yplon να χρησιμοποιεί το σήμα Chevy για απορρυπαντικά ή προϊόντα καθαρισμού, διότι μια τέτοια χρησιμοποίηση θίγει το κύρος του δικού της σήματος μειώνοντας έτσι τις διαφημιστικές του δυνατότητες. Η αγωγή της General Motors στηρίζεται, για τον προ της 1ης Ιανουαρίου 1996 χρόνο, στο παλαιό άρθρο 13, Α, σημείο 2, του ενιαίου νόμου Benelux και, για τον μετά την 1η Ιανουαρίου 1996 χρόνο, στο νέο άρθρο 13, Α, σημείο 1, στοιχείο c, του ίδιου νόμου. Συναφώς, η ενάγουσα υποστηρίζει ότι το σήμα της Chevy αποτελεί «σήμα που χαίρει φήμης», κατά την έννοια της τελευταίας αυτής διατάξεως.

10 Η Yplon αντικρούει το αίτημα ισχυριζόμενη, μεταξύ άλλων, ότι η General Motors δεν αποδεικνύει ότι το σήμα της Chevy χαίρει «φήμης» στο έδαφος της Benelux, κατά την έννοια του νέου άρθρου 13, Α, σημείο 1, στοιχείο c, του ενιαίου νόμου Benelux.

11 Κρίνοντας ότι για την επίλυση της διαφοράς της κύριας δίκης απαιτούνταν διασαφηνίσεις σχετικά με την έννοια του «σήματος που χαίρει φήμης» και σχετικά με το ζήτημα αν η φήμη πρέπει να εκτείνεται σε ολόκληρο το έδαφος της Benelux ή αρκεί να υφίσταται σ' ένα μόνον τμήμα αυτού, το Tribunal de commerce de Tournai αποφάσισε την αναστολή της ενώπιόν του διαδικασίας και την υποβολή στο Δικαστήριο του ακολούθου προδικαστικού ερωτήματος:

«Με βάση το άρθρο 13, Α, σημείο 1, στοιχείο c, του ενιαίου νόμου Benelux, που προστέθηκε σύμφωνα με το τροποποιητικό πρωτόκολλο που ισχύει μετά την 1η

Ιανουαρίου 1996, ποια είναι η ακριβής έννοια του όρου "φήμη ενός σήματος" και μπορεί επίσης να υποστηριχθεί ότι αυτή η "φήμη" πρέπει να υφίσταται σε ολόκληρο το έδαφος Benelux ή σ' ένα τμήμα αυτού;»

Επί του προδικαστικού ερωτήματος

12 Με το ερώτημά του, το εθνικό δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, από το Δικαστήριο, αφενός, να διασαφηνίσει την έννοια της εκφράσεως «χαίρει φήμης», εκφράσεως με την οποία διατυπώνεται στο άρθρο 5, παράγραφος 2, της οδηγίας η πρώτη από τις δύο προϋποθέσεις που πρέπει να πληροί ένα καταχωρισμένο σήμα προκειμένου να τυγχάνει μεγαλύτερης προστασίας έναντι μη παρομοίων προϊόντων ή υπηρεσιών, και, αφετέρου, να αποφανθεί σχετικά με το αν η προϋπόθεση αυτή πρέπει να πληρούται όσον αφορά ολόκληρο το έδαφος της Benelux ή αρκεί να συμβαίνει κάτι τέτοιο όσον αφορά τμήμα του τελευταίου.

13 Η General Motors φρονεί ότι προκειμένου το προγενέστερο σήμα να χαίρει φήμης, κατά την έννοια του άρθρου 5, παράγραφος 2, της οδηγίας, πρέπει να είναι γνωστό στο οικείο κοινό, χωρίς ωστόσο η εν λόγω γνώση να φθάνει τα όρια αυτής που αφορά ένα «παγκοίνως γνωστό» σήμα κατά την έννοια του άρθρου 6α, της Συμβάσεως των Παρισίων για την προστασία της βιομηχανικής ιδιοκτησίας, της 20ής Μαρτίου 1883 (στο εξής: Σύμβαση των Παρισίων), έννοια στην οποία ρητώς αναφέρεται, σε άλλη περίπτωση, το άρθρο 4, παράγραφος 2, στοιχείο δ', της οδηγίας. Εξάλλου, σύμφωνα με την General Motors, αρκεί η φήμη να εκτείνεται σε σημαντικό τμήμα του εδάφους κράτους μέλους, πράγμα που μπορεί να αντιστοιχεί σε εθνική κοινότητα ή περιφέρεια αυτού του κράτους.

14 Η Yplon θεωρεί ότι ένα σήμα που έχει καταχωριστεί για προϊόν ή υπηρεσία προοριζόμενη για το ευρύ κοινό χαίρει φήμης, κατά την έννοια του άρθρου 5, παράγραφος 2, της οδηγίας, όταν είναι γνωστό σε μεγάλο μέρος του κοινού αυτού.

Υπέρβαση του κανόνα του ειδικού χαρακτήρα μπορεί να γίνει μόνον προς όφελος σημάτων που μπορούν να σχετίζονται αυτομάτως με συγκεκριμένο προϊόν ή υπηρεσία. Η φήμη πρέπει να εκτείνεται σ' ολόκληρο το έδαφος ενός κράτους μέλους ή, προκειμένου περί του εδάφους της Benelux, σε μία από τις χώρες που τη συνθέτουν.

15 Η Βελγική Κυβέρνηση ισχυρίζεται ότι η έννοια του «σήματος που χαίρει φήμης» πρέπει να ερμηνεύεται κατά τρόπο ευρύ και ότι υφίσταται μια διαβάθμιση της σχετικής γνώσεως του κοινού μεταξύ, ιδίως, του σήματος με φήμη και του παγκοίνως γνωστού σήματος. Η έννοια αυτή δεν προσφέρεται για αφηρημένη εκτίμηση, π.χ. μέσω καθορισμού ενός ποσοστού όσον αφορά τον βαθμό στον οποίο πρέπει να είναι γνωστό ένα σήμα. Φήμη σε μία μόνον από τις τρεις χώρες της Benelux καλύπτει ολόκληρο το έδαφος της Benelux.

16 Η Γαλλική Κυβέρνηση προτείνει στο Δικαστήριο να απαντήσει ότι δεν υφίσταται ακριβής ορισμός της φήμης ενός σήματος κατά την έννοια του άρθρου 5, παράγραφος 2, της οδηγίας. Στην πραγματικότητα, πρέπει να εξετάζεται κατά περίπτωση το αν το προγενέστερο σήμα είναι γνωστό σε μεγάλο μέρος του οικείου κοινού από τα προϊόντα των δύο σημάτων και αν τούτο χαίρει τόσης φήμης ώστε το κοινό να το σχετίζει με το αμφισβητούμενο μεταγενέστερο σήμα. Εφόσον διαπιστωθεί η φήμη, το μέγεθος αυτής έχει, στη συνέχεια, σημασία για την έκταση της παρεχομένης από το άρθρο 5, παράγραφος 2, της οδηγίας προστασίας. Από εδαφική άποψη, αρκεί η ύπαρξη φήμης σε μία και μόνο χώρα της Benelux.

17 Η Ολλανδική Κυβέρνηση θεωρεί ότι είναι αρκετό να απολαύει ένα σήμα φήμης στο κοινό προς το οποίο, ειδικότερα, απευθύνεται. Ο βαθμός της απαιτουμένης γνώσεως δεν είναι δυνατό να προσδιοριστεί κατά τρόπο αφηρημένο. Αυτό που έχει, στην

πραγματικότητα, σημασία είναι το ζήτημα αν, ενόψει όλων των συγκεκριμένων περιστάσεων, το προγενέστερο σήμα χαίρει φήμης την οποία μπορεί να θίγει η χρησιμοποίηση του σήματος αυτού για μη παρόμοια προϊόντα. Δεν χρειάζεται να είναι το σήμα γνωστό σ' ολόκληρο το έδαφος ενός κράτους μέλους ούτε, όσον αφορά τα σήματα στην Benelux, σ' ολόκληρο το έδαφος της Benelux.

18 Η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου υποστηρίζει ότι αυτό που έχει σημασία είναι το αν γίνεται χρησιμοποίηση χωρίς νόμιμη αιτία του μεταγενεστέρου σήματος και αν η χρησιμοποίηση αυτή επιτρέπει να αποκομίζεται αδικαιολογήτως όφελος ή να θίγεται ο διακριτικός χαρακτήρας ή η φήμη του προγενεστέρου σήματος. Η απάντηση στο ερώτημα αυτό εξαρτάται από τη συνολική εκτίμηση όλων των ασκούντων επιρροή παραγόντων και, ιδίως, του ενυπάρχοντος στο σήμα διακριτικού χαρακτήρα, της εκτάσεως της φήμης που έχει αποκτήσει, του βαθμού της ομοιότητας μεταξύ των δύο σημάτων καθώς και της εκτάσεως των διαφορών μεταξύ των καλυπτομένων προϊόντων ή υπηρεσιών. Πρέπει να παρέχεται προστασία σ' όλα τα σήματα που διαθέτουν φήμη και, στη συνέχεια, να εφαρμόζονται ποιοτικά κριτήρια για να περιορίζεται η προστασία μόνο στα σήματα των οποίων η φήμη δικαιολογεί κάτι τέτοιο, και τούτο εφόσον η προστασία πρέπει να παρέχεται μόνον όταν προσκομίζονται αδιάσειστες αποδείξεις σχετικά με πραγματική ζημία. Κατά τον νόμο, δεν είναι ανάγκη η φήμη να εκτείνεται σ' ολόκληρο το έδαφος ενός κράτους μέλους. Όμως, στην πράξη, πραγματική ζημία δεν μπορεί να αποδειχθεί στην περίπτωση σήματος του οποίου η φήμη περιορίζεται σε τμήμα κράτους μέλους.

19 Η Επιτροπή προτείνει η έννοια της εκφράσεως «σήμα που χαίρει φήμης» να νοηθεί ως αφορώσα σήμα διαθέτον φήμη στο οικείο κοινό. Η έννοια αυτή σαφώς υπολείπεται αυτής του «παγκοίνως γνωστού» σήματος, σύμφωνα με το νόημα του άρθρου 6α, της Συμβάσεως των Παρισίων. Αρκεί το σήμα να χαίρει φήμης σε ουσιώδες τμήμα του εδάφους της Benelux, δεδομένου ότι τα σήματα που χαίρουν φήμης σε περιφερειακό επίπεδο αξίζουν τόσης προστασίας όσο και αυτά που χαίρουν φήμης στο σύνολο αυτού του εδάφους.

20 Πρέπει να σημειωθεί ότι η πρώτη προϋπόθεση για την παροχή της μεγαλύτερης προστασίας του άρθρου 5, παράγραφος 2, της οδηγίας διατυπώνεται, στη διάταξη αυτή, με τις εκφράσεις «er renommeret» στο δανικό κείμενο, «bekannt ist» στο γερ-

μανικό κείμενο, «χαίρει φήμης» στο ελληνικό κείμενο, «goce de renombre» στο ισπανικό κείμενο, «jouit d'une renommée» στο γαλλικό κείμενο, «gode di notorietà» στο ιταλικό κείμενο, «bekend is» στο ολλανδικό κείμενο, «goze de prestigio» στο πορτογαλικό κείμενο, «laajalti tunnettu» στο φινλανδικό κείμενο, «är känt» στο σουηδικό κείμενο, και «has a reputation» στο αγγλικό κείμενο.

21 Το γαλλικό, ολλανδικό και σουηδικό κείμενο χρησιμοποιούν όρους δηλώνοντες ότι το σήμα πρέπει να είναι «γνωστό», χωρίς άλλη διευκρίνιση ως προς την έκταση της απαιτουμένης γνώσεως, ενώ στα άλλα γλωσσικά κείμενα χρησιμοποιείται ο όρος «φήμη» ή εκφράσεις που συνεπάγονται, όπως ο εν λόγω όρος, κάποιον, από ποιοτική άποψη, βαθμό γνώσεως εκ μέρους του κοινού.

22 Αυτή η γλωσσική απόχρωση, που δεν σημαίνει πραγματική αντίφαση, απορρέει από τη μεγαλύτερη ουδετερότητα των όρων που χρησιμοποιούνται στο γερμανικό, ολλανδικό και σουηδικό κείμενο. Παρ' όλ' αυτά, τούτο δεν επιτρέπει να αμφισβητείται η απαίτηση ενός ορίου γνώσεως, το οποίο, στο πλαίσιο μιας ομοιόμορφης ερμηνείας του κοινοτικού δικαίου, προκύπτει από τη σύγκριση των αποδόσεων του κειμένου της οδηγίας σ' όλες τις κοινοτικές γλώσσες.

23 Μια τέτοια απαίτηση απορρέει, επίσης, από τη γενική διάρθρωση και τον σκοπό της οδηγίας. Στο μέτρο που το άρθρο 5, παράγραφος 2, της οδηγίας, αντίθετα προς ό,τι συμβαίνει με το άρθρο 5, παράγραφος 1, προστατεύει τα καταχωρισμένα σήματα έναντι μη παρόμοιων προϊόντων ή υπηρεσιών, η πρώτη προϋπόθεση που επιβάλλει συνεπάγεται ορισμένο βαθμό γνώσεως του προγενεστέρου σήματος από το κοινό. Πράγματι, μόνο στην περίπτωση ενός επαρκούς βαθμού γνώσεως του σήματος

αυτού από το κοινό που βρίσκεται ενώπιον του μεταγενεστέρου σήματος είναι δυνατό, ενδεχομένως, έστω και για μη παρόμοια προϊόντα ή υπηρεσίες, να γίνει κάποιος συσχετισμός μεταξύ των δύο σημάτων και έτσι, όπως είναι επόμενο, να θιγεί το προγενέστερο σήμα.

24 Το κοινό εντός του οποίου το προγενέστερο σήμα πρέπει να χαίρει φήμης είναι το κοινό το οποίο αφορά το σήμα αυτό, δηλαδή, ανάλογα με το διατιθέμενο στο εμπόριο προϊόν ή υπηρεσία, είτε το ευρύ κοινό είτε ένα πλέον εξειδικευμένο κοινό, π.χ. συγκεκριμένος επαγγελματικός κύκλος.

25 Ούτε το γράμμα ούτε το πνεύμα του άρθρου 5, παράγραφος 2, της οδηγίας επιτρέπουν να απαιτείται όπως το σήμα είναι γνωστό σε συγκεκριμένο ποσοστό αυτού του κατ' αυτόν τον τρόπο προσδιορισμένου κοινού.

26 Πρέπει να θεωρηθεί ότι υφίσταται ο απαιτούμενος βαθμός γνώσεως όταν το προγενέστερο σήμα είναι γνωστό σε σημαντικό μέρος του κοινού που ενδιαφέρουν τα καλυπτόμενα από το σήμα αυτό προϊόντα ή υπηρεσίες.

27 Κατά την εξέταση της προϋποθέσεως αυτής, τα εθνικά δικαστήρια πρέπει να λαμβάνουν υπόψη όλα τα ασκούντα εν προκειμένω επιρροή στοιχεία, δηλαδή, μεταξύ άλλων, το καλυπτόμενο από το σήμα μερίδιο αγοράς, την ένταση, τη γεωγραφική έκταση και τη διάρκεια της χρησιμοποιήσεώς του καθώς και το μέγεθος των επενδύσεων που έχει πραγματοποιήσει η επιχείρηση για την προβολή του.

28 Από άποψη εδαφικής εκτάσεως, η σχετική προϋπόθεση πληρούται όταν, σύμφωνα με το άρθρο 5, παράγραφος 2, της οδηγίας, το σήμα χαίρει φήμης «μέσα στο κράτος μέλος». Ελλείψει σχετικών διασαφηνίσεων στην κοινοτική διάταξη, δεν είναι δυνατό

να απαιτείται η φήμη να υφίσταται «σ' ολόκληρο» το έδαφος του κράτους μέλους. Αρκεί να υφίσταται σε σημαντικό τμήμα αυτού.

29 Όσον αφορά τα καταχωρισμένα στο Γραφείο Σημάτων της Benelux σήματα, το έδαφος της Benelux πρέπει να εξομοιωθεί προς το έδαφος κράτους μέλους, δεδομένου ότι το άρθρο 1 της οδηγίας εξομοιώνει τα σήματα αυτά προς σήματα καταχωρισμένα εντός κράτους μέλους. Επομένως, το άρθρο 5, παράγραφος 2, πρέπει να νοηθεί ως αναφερόμενο σε φήμη που έχει αποκτηθεί «μέσα» στο έδαφος της Benelux. Έτσι, για τους ίδιους λόγους με αυτούς που έχουν σχέση με την προϋπόθεση της υπάρξεως φήμης εντός κράτους μέλους, δεν είναι δυνατό να απαιτείται για ένα υφιστάμενο στη Benelux σήμα η φήμη του να εκτείνεται σ' ολόκληρο το έδαφος της Benelux. Αρκεί η φήμη αυτή να υφίσταται σε σημαντικό τμήμα του εδάφους αυτού, το οποίο μπορεί να αντιστοιχεί, ενδεχομένως, σε μέρος μιας από τις χώρες της Benelux.

30 Όταν, μετά το πέρας της αναλύσεώς του, το εθνικό δικαστήριο κρίνει ότι πληρούται η σχετική με τη φήμη προϋπόθεση, και τούτο όσον αφορά τόσο το οικείο κοινό όσο και το εν λόγω έδαφος, πρέπει να προβεί στην εξέταση της δεύτερης προϋποθέσεως που προβλέπει το άρθρο 5, παράγραφος 2, της οδηγίας, δηλαδή το αν έχει επέλθει, χωρίς νόμιμη αιτία, βλάβη στο προγενέστερο σήμα. Συναφώς, πρέπει να παρατηρηθεί ότι όσο περισσότερο έντονος είναι ο διακριτικός χαρακτήρας και η φήμη του σήματος τόσο ευκολότερα μπορεί να γίνει δεκτή η επέλευση τέτοιας βλάβης.

31 Επομένως, στο υποβληθέν προδικαστικό ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 5, παράγραφος 2, της οδηγίας πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι, προκειμένου ένα καταχωρισμένο σήμα να τύχει μεγαλύτερης προστασίας έναντι μη παρομοίων προϊόντων ή υπηρεσιών, πρέπει αυτό να είναι γνωστό σε σημαντικό τμήμα του οικείου κοινού από τα προϊόντα ή υπηρεσίες που αυτό καλύπτει. Όσον

αφορά το έδαφος της Benelux, αρκεί το εν λόγω σήμα να είναι γνωστό σε σημαντικό μέρος του οικείου κοινού, εντός σημαντικού τμήματος του εδάφους αυτού, το οποίο μπορεί να αντιστοιχεί, ενδεχομένως, σε μέρος μιας από τις χώρες που το συνθέτουν.

Επί των δικαστικών εξόδων

32 Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν η Βελγική, η Γερμανική, η Γαλλική και η Ολλανδική Κυβέρνηση και η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου, καθώς και η Επιτροπή, που κατέθεσαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, δεν αποδίδονται. Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ,

κρίνοντας επί του ερωτήματος που του υπέβαλε το Tribunal de commerce de Tournai με απόφαση της 30ής Οκτωβρίου 1997, αποφαίνεται:

Το άρθρο 5, παράγραφος 2, της πρώτης οδηγίας 89/104/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 21ης Δεκεμβρίου 1988, για την προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών περί σημάτων, πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι, προκειμένου ένα

καταχωρισμένο σήμα να τύχει μεγαλύτερης προστασίας έναντι μη παρομοίων προϊόντων ή υπηρεσιών, πρέπει αυτό να είναι γνωστό σε σημαντικό τμήμα του κοινού που ενδιαφέρουν τα προϊόντα ή υπηρεσίες που αυτό καλύπτει. Όσον αφορά το έδαφος της Benelux, αρκεί το εν λόγω σήμα να είναι γνωστό σε σημαντικό μέρος του οικείου κοινού, εντός σημαντικού τμήματος του εδάφους αυτού, το οποίο μπορεί να αντιστοιχεί, ενδεχομένως, σε μέρος μιας από τις χώρες που το συνθέτουν.

Puissochet	Jann	Moitinho de Almeida
Gulmann	Murray	Edward
Ragnemalm	Wathelet	Schintgen

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 14 Σεπτεμβρίου 1999.

Ο Γραμματέας

R. Grass

Ο Πρόεδρος

G. C. Rodríguez Iglesias